

1874

OPHAVSMAND/NØGLEPERSON

J. C. Jacobsen

FAKTA

Type:
Note

Sprog:
Dansk

Tilblivelsessted:
Berlin

Arkivplacering:
FA 2-004-00001, kasse F 2

Keywords:
brewery design, brewery
technology, industrial archaeology

SUMMARY

Notes from Böhmischer Brauhaus, Berlin

TRANSSKRIFTION

Böhmischer Brauhaus. Berlin d 18/6 - 74

Braumeister var reist bort. En flink Bursche viste mig omkring. Bryggeriet opført 1868, senere udvidet og bliver i Aar atter udvidet. Det ligger langs Skraaningen af en Bakke, saa at de 3 Etager Maltkjeldere ligge halvt under Jorden med den ene Side, medens ved den anden de 2 ere over Jorden og den 3die kun saa dybt som paa Gl Carlsberg. De ældre T... belagte med Kehlh..., de nyere med Fliser Støbte af Cement, ligesaa gode og billigere.- Køllerne med 2 Flager af fiin Metaltraad, Bunden tg; Schwendbr's Vendeapparat i den ene, arbejder ret godt, dog er Constructionen af den øverste til grønt Malt, mangelfuld, Bevægelsen med Kjæder ikke rigtig god. Den sidste Skrummel af 12-16" ved hver Ende maa vendes med Haanden. Trækket fortrinligt. Ildstedet dybt under Flagerne i en stor (tegning) Ovne, altsaa lodrette Rør; en mekanisme til at aabne og lukke store Klapper over Ovnen, neppe hensigtsmæssig.- I den anden Kølle liggende (tegning) Røgrør paa gl. Münchener Viis.- Der tørredes kjøbt Malt for at det ikke skulle slaae sig. Eller tørres i 12 Timer paa hver Flage. Abdarrer ved 65 R. Øllets Farve som mit, meget godt, holdt Skummet længe, sagdes at være 4 Maaneder gl; i Schenken havde det 8 R og 3½% Balling. I Bryggeriet 2 Værker, hvori bryggedes høist 3 Gange daglig. I det ene stod Siekarret øverst; i det andet i lige Høide med Mæskekar; Mæsken løftedes med Centrifugalpumper. Den ene af Hauschild Mæskemaskine X) (X Kipvaagne deels ældre som Pricks eller Münnechs, deels nyere som Carls med Kassen lige til Randen af Hjulene. Disse udfyldtes med Træ og omgives af en Krands af Chautschuk.) var som min med fast stort Hjul og 2 mindre Hjul til Dandserne. Tænderne paa det store Hjul udvendigt. Dandserne havde ingen Tverpinde men bestod af lutter skraatstillede Knive, dannende en Slags Skrue; godt! Mæskekar og Siekar vare af Jern, beklædte med tykke Fajancefliser som til svenske Ovne, godt og smukt. Mæskekarrets Side inadbøiet. Mæsketherens overkant gik ned i dens Rand.

I margen: af Hauschieder mæskes i koldt Vand. 2 forskellige Formæskestere i Princip liig Pricks.

Den anden Mæskemaskine var af Münnick efter hans bekendte Tegning, svær og klodset. Røreapparatet i Kjelderen compliceret som en halv Mæskemaskine med Dandser, foruden Kjæder som skræbete men "Plade paa Kjedlen", skulde forandres. Siekarrene dækkede med Trælaage over Spargerene. Mæsken holdt 61 (gadtegn) R i Mæskekarret og 59-60 i Siekarret. Siebunden gik paa 3" til Randen af Karret, men var deelt ved en Krandsformet Liste paa Bunden i 2 concentrerede Dele, godt. Der var 10 Taphaner - 3 eller 4 i den indre Ring og 6-7 i den ydre. Der havde været en Aufhackmaskine omtrent som i Tivoli, men man havde ikke været tilfreds dermed og havde taget den bort. Der var aabent Batteri og en fast Rotationspumpe som min stod ved Siden af Batteriet, ikke ilde! Den dreves ved Handkraft. I Maskinrummet en Forvarmer X) varmet af Spilddamp fra Maskinen, c. 3' i diameter og 10-12' høi. Vandet gik ud foroven og derfra ned i Høide med Øiet, hvor det passerede et Thermometer for at regulere Varmen til Sparging.- Kjelderne havde flade Bunde af Kobber og Sider og Kuppel af Jern.- Svalebakkerne over et Fademagazin, hvis Loft de dannede. Det nye Svalehuus samme Konstruktion. Svaleapparatet af Hauschild efter Gegenstrømningsprincippet men meget lettere end Pricks. I hvert Batteri X) høist 6" udvendig (der var 24) 19 smaae Kobberrør. Rørene laae horizontalt og kun i 1½" Afstand. Vandet passerede gennem en Flancheforbindelse, men hvorledes Urten gik husker jeg ikke.- Iisbeholderen stod paa Gulvet (samme Høide som Carls, deelt med Skjærme som min paa gl. Carlsberg (tegning) alt af Jern). Vandet dreves af en Centrifugal XX) større end Pricks. op igjennem Rørene og løb tilbage i den bageste Ende af Kassen.- Man var meget tilfreds dermed.

Gjæringskarrene paa c 25 Tdr., næsten runde, i samme Høide som i E og F. paa hvert Kar hang ved Hager over Randen en Bøile (tegning) som bar et Plankestg tværs over Gangen og paa disse laae et Brædt langs hver Karrække, ikke meget bequemt men let at tage bort.- Øllet stod smukt i Gjæring, i hvert Kar 1 stor Svømmer, gjæres i 14 Dage. Kjelderne belagte med Asphalt. Da de tildeels ligge under Gaardspladsen siver Fugtighed gennem Hvælvingerne. Man har derfor opstillet Skjærme af Zink under dem.- Der var hverken Daglys eller Ventilation i de ældre Kjeldere, man maa derfor med en stor Centrifugal udpumpe Luften fra Gulvet.- De nye Gjæringskjeldere, ikke i Brug, ligge under

J. C. JACOBSENS ARKIV

CARISBERGFONDET

Fademagaziner osv, og over Lagerkjelderene, have Ventilationsrør baade foroven og forneden, byggede sammen med, men ikke i Forbindelse med Ventilationsrør fra Lagerkjelderne. Disse ligge som mine ud til begge Sider, fra en Forkjelder. For Enden af hver Kjælderrække er en sammenhængende Iisbeholder, som gaaer op i Høide med Overkant af Gjæringskjelderne. Foroven i hver Lagerkjelder (ikke Gjærkjelder) var en Iisbeholder. Desuden gik der et Luftrør som en Skorsten ned i Udsiden af Iisbeholderen, under dennes og Lagerkjeldernes Gulve og op i Midten af dette.- Temperaturen i Lagerkjelderene var 3 grader Celsius. Der laae 3 Fade forenden à c 90 Eimer og 2 ovenpaa.- I alle Lagerkjeldere Muursteensgulv. Klinker paa Fladen. Smaaefastg rullede paa Lad selv større til Opheisningen. Denne meget stor med Ramme og Kjæder med Contravægte. Lagerkjelderne ikke pudsede men meget ppre. Fadene vare ikke smukt begede, tildeels for tykke Lag. Ikke Oliebeeg men efter Smagen Tyroler Beeg. Alle Fade - ligesom i Tivoli, med Porte, meget simpel Mekanisme, et fast Øsken i Porten, en Trækstang af Træ 2-3" og Kiler. Spaaner bruges, ikke af Bøg, men af Hasselnød fra Harzen, meget bedre, behøve ingen stærk Udkogning og dog ingen Afsmag, klare(r) godt. Der bruges ikke Blæsemekanisme til de smaae Faustg.

C.M. Bohmisches Brauhause. Berlin, 15/6 74

Ceramicer vor was weiß hat. Es fließt einwärts mit ein' antonij.
 kerzgericht auf fast 1868, wenn anders es ist. Das alles anders ist.
 Das liegt laugs Brauung von aus Galt, ja et de 3 flages Malt.
 Galden liegt ^{fast} unter ja den and den aus hite, und mit den and
 de 2 aan aus ja den og den 3de. Ein ja hilt ja an ja Gt Carlsberg.
 de alder Ermen belaght und Keltkern, de ungen und d'ist ja hilt
 of Cement, liget ja god og liltig. - Sollern und 2 flages of
 sin Healtat, ~~helt~~ binden, og; Schwenkeri Wundt apparat
 de aus, arheitet und gott, das es Eustonikern of den anast
 de grost Malt, ungelöst, Kanageljen und 2 flages de wofly
 got. Den firden Provind of 12-16" und ja fudt was maud
 und ja den. Eraltet fortwählig. Hiltet hilt ande flagen
 in das Om, allra latvillt Lösi; an Matand in Li
 at aalen og liltig ja. Elagget was Omam, nappa ja hilt,
 ungel. - Den ande Sälte liggend Δ das and ja og
 Münchenes Wilt. - Das követe Gilt Malt ja et de de
 stöcke stae sig. flast Lösi: 12 Cund ja hilt flage. Alldam
 and 65° R. Giltet Lösi ja mit, ungel gott, ja hilt Binnat
 laugs, ja det at nora 4 Maandt og; i Schulan laud de 8° R
 og 3 1/2 Jo Balling.

I kerzgericht 2 Wundt, ja an kerzgericht 3 flage Ja hilt
 I det aus flod. Hiltat anast; i det andt: liltig ja hilt und
 Maltat, Maltat liltig und Eustonikergünger. Den aus
 Maltat ja hilt ja an mit und fast Malt ja hilt og 2 ungen ja hilt
 de Ja hilt. Candren ja de hilt ja hilt und andigt. ~~de~~
 and ja an ja det ungen Candren man hilt of liltig Malt
 hiltet Lösi, daudt in flage Lösi; gott! Maltat og
 hiltet man of ja an, hiltat und hilt Ja hilt. Ja hilt ja hilt
 ja an Omam. gott og ja hilt. Maltat hilt hilt hilt
 Maltat ja hilt gott und i det Land.

*af Hantschild
 det ande
 löst hilt.
 2 flage liltig
 ja hilt
 ja hilt
 löst*

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARLSBERGFONDET

Den anden Modstander var af Mænds eller sandt beligede
Ejendomme, som af Landet. Landeggearet; Landeggearet
causlikent som en fuld Modstander ind Landet, foruden
Ejendomme som foruden en "stade for Eiden", foruden foruden
tilstanden talde ind Landet og Spoggen, Modstander
gjalt 61^oR; Modstander af 59-60; Modstander.
tilstanden gik for 3° ki Landet af Landet, men var der
ind en Modstander Lige for Eiden i 2 udsættede
delte gald. Der var 10 Ejsættede - 3 eller 4; den andre
delte af 6-7. Den gald. Den galdt var en Ovsfald,
modstander som i Tiden, men man fandt det med
tilfældt modstand og fandt det der med. Der var aabent
kaldet af en fuld Landeggearet som man fandt med
Landet af Landet, det er det den andre med Landet.
I Modstander en Landeggearet i 3; Landet af 10-12'
for. Landet gik ind foruden og derfor ind; Landet med
Landet, som det galdt at Ejsættede for at regulerer
Landet ki Spoggen. - Landet fandt stede Eiden
af Landet og Landet, Lige af Landet.
Landet. Det er det Landet som Landet. Landet
eller Ejsættede som man meget kaldet ind Tiden. I Landet
Landet (der var 24.) 19 som Landet. Landet var Landet
og Landet, 1/2° Landet. Landet galdt ind Landet
men Landet Landet gik Landet for det. - Landet Landet Landet
Landet (som Landet som Landet, det ind Landet som man gik Landet
Landet af Landet). Landet Landet af Landet Landet
og ind Landet Landet og Landet Landet; den Landet
Landet af Landet. - Man var meget Landet Landet.
Landet Landet

account of Ejsættede
for Modstander

Landet 6° Landet

